

Το κοινωνικά απαράδεκτο του 'ενιαίου' ποσοστού φορολογήσεως των τόκων

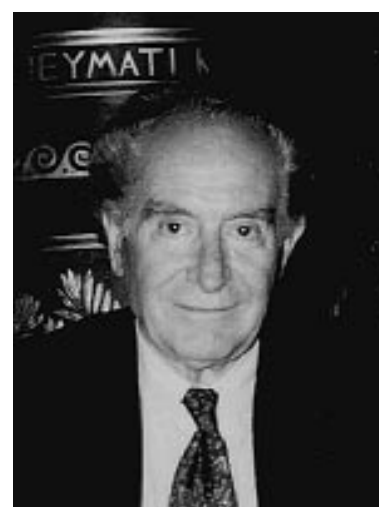
Ιστορικά μπορούμε να υπενθυμίσουμε, ότι η καταβράθρωση της λαϊκής αποταμίευσης από το ληστρικά κατευθυνόμενο άκραιο πληθωρισμό των κατακτιτών, αλλά και από την αστάθεια της ελληνικής οικονομίας που ακολούθησε τη μεταπελευθερωτική περίοδο, δεν επέτρεψαν μια ουσιαστική ανασύνταξη των δυνάμεων της εσωτερικής αποταμίευσης, γεγονός που σηματοδότησε αρνητικά την πορεία του οράματος “ανασυγκρότηση-ανάπτυξη” της ελληνικής οικονομίας περίπου για μια δεκαετία ακόμα μετά την απελευθέρωση.

Και πραγματικά όλοι παραδεχόμαστε, ότι η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη κάθε χώρας προϋποθέτει σε κάποιο ικανό ποσοστό, τη λαϊκή αποταμίευση ως συμπράττουσα δύναμη, ως βασικό συντελεστή της.

Για την κατάρρευση αυτή, για την εξαφάνιση της αποταμίευσης αλλά και για το ληστρικό πληθωρισμό “κατοχικής έμπνευσης” που κατέστρεψε τα εισοδήματα και τις επενδύσεις σε δραχμές, χρεόγραφα, ενυπόθηκα δάνεια, ας επικοινωνήσουμε με τον αλυσμόνιτο Δάσκαλό μου, άλλοτε Καθηγητή και Ακαδημαϊκό Αγγελό Αγγελόπουλο,⁽¹⁾ ο οποίος γράφει στο κεφάλαιο “οι συνέπειες του πληθωρισμού. Καταθέσεις και εσωτερικό δημόσιο χρέος”: “Με τη σταθεροποίηση γίνθηκε η απογραφή για το ξεκίνημα, ο ισολογισμός του τι είχαμε

και τι δεν είχαμε. Τότε, με την επίσημη αυτή πράξη, διαπιστώθηκαν και οι συνέπειες του πληθωρισμού, η ληστεία των Γερμανών, η απογύμνωση και αποσύνθεση της ελληνικής οικονομίας και του λαού της. Τότε ένιωσε ο λαός τι του αφαίρεσαν οι επιδρομείς. Και ειδικότερα όλες εκείνες οι τάξεις, οι πιο συμπαθείς άλλωστε, που είχαν επενδύσεις σε δραχμές, σε ομολογίες εσωτερικών δανείων, σε καταθέσεις”. Αλλά και παρακάτω γράφει: “Εξηγήσαμε πιο πάνω, πώς οι Γερμανοί, χρησιμοποιώντας για όργανά τους τις τότε κυβερνήσεις των Αθηνών, εφάρμοσαν πληθωρισμό, που δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μια εξευγενισμένη μέθοδος ληστείας, που προσαρμοσμένη στα σημερινά δεδομένα του ολοκληρωτικού πολέμου πήρε τη μορφή του πληθωρισμού. Με το σύστημα αυτό κλέβουν τον κάτοχο του νομίσματος ή εκείνον που έχει επενδύσεις σε δραχμές και τον ληστεύουν μέρα με τη μέρα ανάλογα με το συνεχιζόμενο πληθωρισμό, χωρίς να το παίρνει καλά-καλά είδηση. Έτσι εκείνοι που είχαν επενδύσεις σε δραχμές, όπως είναι οι καταθέσεις, τα χρεόγραφα και οι κάθε είδους συμβατικές συμφωνίες σε δραχμές, είδαν πως οι δραχμές αυτές δεν είχαν καμιά πλέον αξία, πολύ πριν από την απελευθέρωση”.

⁽¹⁾Α. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: Το Οικονομικό Πρόβλημα της Ελλάδος, Αθήναι 1945, σελ. 85 κ.μ.

Δρος Σάββα Παρ. Σπέντζα
Ομ. Τακτικού Καθηγητή Πολιτικών
και Οικονομικών Επιστημών Σ.Σ.Ε.
Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας
Φορολογικού Δικαίου και
Δημοσιονομικών Μελετών

Οι συνέπειες της τριπλής κατοχής της χώρας ήταν όχι μόνο ορατές, αλλά και καθοριστικές για την αρνητική εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας, μετά την απελευθέρωση του 1944.

Η ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας με τις εσωτερικές μάλιστα διογκούμενες αποσταθεροποιητικές τάσεις και την επερχόμενη αδικαιολόγητη εσωτερική σύγκρουση, απομάκρυναν όπως είναι πολύ εύλογο και φυσικό κάθε ουσιαστικό βήμα για την επιτάχυνση της πραγματοποίησης του οράματος “ανασυγκρότηση-ανάπτυξη”.

Με τα δεδομένα λοιπόν αυτά είναι δυνατόν να μιλήσουμε για την εποχή εκείνη για σοβαρή και αποτελεσματική προσπάθεια επαναφοράς του βασικού αναπτυξιακού συντελεστί, της αποταμίευσης; Ασφαλώς όχι.

Οι ψυχολογικοί παράγοντες του μηδενισμού των καταθέσεων από τις αρχές κατοχής⁽²⁾ είναι ακόμα νωπές στη μνήμη των καταθετών, των θυμάτων και το χειρότερο η νομισματική ρευστότητα, ο αυξανόμενος πληθωρισμός μαζί με την ανυπαρξία σοβαρής διακυβερνήσεως της χώρας επιτείνουν την οικονομική αστάθεια και ανασφάλεια όλων των μεγεθών της οικονομίας.

Αν ανατρέξουμε στην οικονομική θεωρία θα θυμηθούμε, ότι η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας εξαρτάται βέβαια από αρκετούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων και η αύξηση των διαθεσίμων κεφαλαίων ανά απασχολούμενο. Η αύξηση όμως αυτού του κεφαλαίου επιτυγχάνεται με τρεις προϋποθέσεις, τις οποίες μεταφέρουμε εδώ, από το σύγγραμμα του Καθηγητού και Ακαδημαϊκού κ. Ι. Πεσμαζόγλου⁽³⁾, ο οποίος υποστηρίζει, σχετικά τα εξής για τη σχέση “αποταμίευσης-επενδύσεως”: “Προϋπόθεση πρώτη, πραγματική αποταμίευση, δηλαδή συγκράτησις ή περιορισμός της καταναλωτικής ζήτησεως κατά τρόπον απελευθερούντα παραγωγικούς συντελεστές και καθιστώντα αυτούς διαθέσιμους προς επενδυτικήν απασχόλησιν”, και συνεχίζοντας επεξηγεί παρακάτω: “Η πρώτη των προϋποθέσεων τούτων, ήτοι η πραγματική αποταμίευση, είναι θεμελιώδους σημασίας δια την επίτευξιν σχετικώς υψηλού ποσοστού επενδύσεως επί του εθνικού εισοδήματος, χωρίς να προκληθεί πληθωρισμός. Πράγματι, η αδυναμία πολλών εκ των

οικονομικώς υπαναπτύκτων χωρών να επιτύχουν ικανοποιητικόν ρυθμόν σωρεύσεως κεφαλαίου οφείλεται κυρίως εις την ανεπάρκειαν αποταμιεύσεως. Βασικόν επομένως πρόβλημα είναι η διαδικασία διαμορφώσεως και κινητοποιήσεως της αποταμιεύσεως δια την χρηματοδότησιν του σχηματισμού κεφαλαίου”.

Στην παρατεινόμενη ρευστότητα της οικονομίας έδωσε πραγματική λύση η τολμηρή υποτίμηση της δραχμής του 1953, ώστε η νέα ισοτιμία δραχμής-δολαρίου να μεταβληθεί κατά 100%.

Έτσι στις 8.4.1953, οι 10.000 δρχ. αντιστοιχούσαν με 1.00 \$, ενώ στις 9.4.1953, οι 30.000 δρχ. αντιστοιχούσαν πια με 2.00 \$. Αποτέλεσε δηλαδή σταθμό και αφετηρία για την εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας προς την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Ο Καθηγητής και Ακαδημαϊκός κ. Ξ. Ζολώτας⁽⁴⁾, Διοικητής τότε στην Τράπεζα της Ελλάδος γράφει σχετικά με την πολιτική κατευθύνσεως των αποταμιεύσεων στις τράπεζες: “Η επιφύλαξις του αποταμιευτικού κοινού έναντι των τραπεζικών καταθέσεων ήτο μία εκ των σοβαρωτέρων συνεπειών του πολεμικού υπερπληθωρισμού και του μεταπολεμικού πληθωρισμού μέχρι και του 1955. Η συνεχής υποτίμησις του νομίσματος καθίστα επιζήμιον την κατάθεσιν και αι αποταμιεύσεις εστρέφοντο είτε προς την αποθησαύρισιν χρυσών λιρών, είτε προς την εξωτραπεζικήν χρηματαγοράν, ελκυσόμεναι από τα επικρατούντα εις αυτήν υψηλά επιτόκια” και συνεχίζει: “Πράγματι, μετά την εξάντλησιν των αναπροσαρμοστικών κινήσεων, αι οποίαι ηκολούθησαν την κατά το 1953 υποτίμησιν του νομίσματος, η τάσις προς σταθεροποίησιν του επιπέδου των τιμών ήρχισε να διαφαίνεται και αντιστοίχως να υποχωρή η δυσπιστία του κοινού προς το εγχώριον νόμισμα, ενώ συγχρόνως και η ροπή προς αποθησαύρισιν χρυσών λιρών εχαλαρώθη”.

⁽²⁾ Τράπεζα της Ελλάδος: Τα πρώτα πενήντα χρόνια της Τραπεζικής της Ελλάδος, Αθήνα 1978, σελ. 196. Η καταστροφική πολιτική των δυνάμεων κατοχής.

⁽³⁾ Ι. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ: Εισαγωγή εις την Εφαρμοσμένην Πολιτικήν Οικονομίαν. Προβλήματα και Πολιτική Οικονομικής Αναπτύξεως, τομ. β' σελ. 245, Αθήνα 1968.

⁽⁴⁾ Ξ. ΖΟΛΩΤΑΣ: Νομισματική Ισορροπία και Οικονομική Ανάπτυξις, Αθήνα 1964, σελ. 80 και 82.

Για την κρινόμενη περίοδο, έρχεται να προστεθεί και η σύμφωνη γνώμη του Καθηγητού και Ακαδημαϊκού κ. Κ. Δρακάτου⁵⁾, που διατυπώνεται στο τελευταίο του βιβλίο, σχετικά με την “προπαρασκευή” για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, όταν γράφει: “Η υποτίμηση της δραχμής αποτέλεσε τον κορμό μιας ευρύτερης πολιτικής που απέβλεπε στην εξυγίανση της οικονομίας και στη δημιουργία των προϋποθέσεων που θα επέτρεπαν μακροπρόθεσμα μια αναπτυξιακή πορεία. Ετσι, ταυτόχρονα σχεδόν με τη συναλλαγματική μεταρρύθμιση καθιερώθηκε και απόλυτη ελευθερία στο εισαγωγικό εμπόριο, με εξαίρεση ορισμένα είδη πολυτελείας” και συνεχίζει, “Για τη χρυσή λίρα δεν χρειαζόταν να ληφθεί ειδικό μέτρο. Όπως ήταν επόμενο, η τιμή της ακολούθησε την τιμή του συναλλάγματος και έκτοτε, λόγω της ομαλοποιήσεως των συνθηκών στην αγορά, άρχισε βαθμιαία να περιορίζεται η επίδρασή της στο γενικό επίπεδο των τιμών”.

Ανεξάρτητα όμως από τις θεωρητικές προσεγγίσεις των Καθηγητών που έχουμε αναφέρει, την πιστοποίηση των σπουδαιών αποτελεσμάτων που έφερε τότε η υποτίμηση του νομίσματος στα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα στο μέγεθος της αποταμίευσης, παρουσιάζει η εικόνα των στατιστικών στοιχείων, όπως καταγράφεται από την Τράπεζα της Ελλάδος⁶⁾, στο σχετικό πίνακα που ακολουθεί “ανάλυση τραπεζικών καταθέσεων σε δραχμές”.

Η σταθερή αυτή αύξηση των καταθέσεων από τότε συνεχίστηκε κανονικά, γι’ αυτό και τα επιτόκια των τραπεζικών καταθέσεων σε δραχμές — αφορολόγητα βέβαια — είχαν προσελκύσει τους αποταμιευτές, αν και πολύ σύντομα μετά την υποτίμηση κινήθηκαν σταθερά σε χαμηλότερα ποσοστά τα οποία φαίνεται εξακολουθούσαν να ικανοποιούν τους καταθέτες, όπως πιστοποιείται και από τον πίνακα⁷⁾ που ακολουθεί, αφού ο πληθωρισμός ήταν ασήμαντος και ο τόκος ικανοποιούσε το κεφάλαιο. Αλλά και η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων ήταν ικανοποιημένη από το επίτευγμα αυτό της αποταμίευσης, το οποίο συντέλεσε σε περιορισμό των επιτοκίων των τραπεζικών χορηγήσεων. Βλέπε πίνακα 1 (σελ. 22) και πίνακα 2 (σελ. 24-25).

Εντελώς απρόσμενα ήρθε να ταράξει

σαρωτικά την πορεία της ελληνικής οικονομίας, το τελεσίγραφο των εταιρειών πετρελαίου το Δεκέμβριο 1972. Εκείνη η αναταραχή του πετρελαίου με αύξηση της τιμής κατά 380% (από 2,50 δολάρια το βαρέλι σε 9,50 δολάρια) αποδείχθηκε μοιραία για όλα τα μεγέθη της οικονομίας μας.

Η εξωφρενική ανατίμηση του “μαύρου χρυσού” ανέτρεψε τα παγκόσμια οικονομικά δεδομένα, αλλά για την ελληνική οικονομία, θύμισε τις σκληρές κατοχικές εποχές, ασφαλώς με άλλο “ένδυμα”.

Καλά οργανωμένη επιχείρηση “καταλήστευσης του παγκόσμιου κόπου, της εργασίας και του χρήματος” από τις εταιρείες των πετρελαίων — έπεισε αρχικά βέβαια και μόνο την παγκόσμια κοινωνία — ότι επέρχεται το τέλος του είδους και επομένως τα υπάρχοντα αποθέματα του πετρελαίου μπορούσαν να τα διαθέσουν οι εταιρείες με απαγορευτικές τιμές για τη βιομηχανική παραγωγή και τη χρήση κάθε καταναλωτή. Μετά μάλιστα από τρία ή τέσσερα χρόνια δημιουργήθηκε η “δεύτερη πετρελαϊκή κρίση”, δηλαδή η προειδοποίηση: αγοράστε τώρα που προλαβαίνετε, να προμηθευθείτε “φθηνά” το μαύρο χρυσό, δηλαδή 40 δολάρια και πάνω το βαρέλι... Όλα τα βιομηχανικά κράτη έσπευσαν να προμηθευθούν το βασικό προϊόν της παραγωγής, προκειμένου να αποφύγουν τον παραγωγικό τους θάνατο.

Το “οικονομικό” αυτό πείραμα, που δεν απέχει από εγκληματικό πείραμα κατά των κοινωνιών και όχι μόνο των οικονομιών, ανέτρεψε τα οικονομικά δεδομένα και επανέφερε στο προσκήνιο σε παγκόσμιο επίπεδο τον πληθωρισμό με την καταστρεπτική του δραστηριότητα.

Ιδιαίτερα για την Ελλάδα ξεθεμελίωσε ό,τι με κόπους και θυσίες είχε επιτευχθεί, ώστε πάλι η ελληνική κοινωνία να επιστρέψει στην οικονομική αστάθεια και αβεβαιότητα με ό,τι υποδιδλώνει ο όρος, δηλαδή έξαρση πληθωρισμού — που μας ταλαιπωρεί ακόμα και σήμερα — πτώση βιομηχανικής

⁵⁾Κ. ΔΡΑΚΑΤΟΣ: Ο μεγάλος κύκλος της Ελληνικής Οικονομίας (1945-1995). Αθήνα 1997, σελ. 34.

⁶⁾Τράπεζα της Ελλάδος: Μακροχρόνιες Στατιστικές Σειρές της Ελληνικής Οικονομίας, Αθήνα 1992, σελ. 70.

⁷⁾Τράπεζα της Ελλάδος: Η Ελληνική Οικονομία. Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών, Ερευνητικά Δοκίμια και Στατιστικές Σειρές, τομ. ΙΙ, Αθήνα 1982, σελ. 314.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ (Υπόλοιπα τέλους έτους σε εκατ. δραχμές)						
Ετος	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ					
	Ιδιωτών και ιδιωτικών επιχειρήσεων					
	Γενικό σύνολο	Σύνολο	Οψεως	Ταμειυτηρίου	Προθεσμίας	Δεομευμένες
1948	656	267	195	24	2	46
1949	1.145	477	372	40	2	63
1950	1.569	590	459	51	1	79
1951	1.183	901	697	69	6	129
1952	1.347	992	748	82	10	152
1953	2.198	1.579	1.175	141	17	246
1954	3.190	2.250	1.608	298	38	306
1955	4.069	3.120	2.093	523	72	414
1956	5.343	4.319	1.898	1.757	227	437
1957	9.116	7.611	2.289	4.102	624	596
1958	11.667	10.032	2.460	5.771	1.105	696
1959	15.278	13.627	2.928	8.543	1.273	883
1960	18.634	16.365	3.195	10.835	1.137	1.198
1961	22.137	19.312	3.437	12.863	1.479	1.533
1962	27.461	24.164	4.032	15.526	3.050	1.556
1963	34.159	29.917	4.436	19.824	4.015	1.642
1964	38.603	34.042	5.104	22.768	4.123	2.047
1965	42.824	38.027	5.735	25.320	4.504	2.468
1966	51.782	46.237	5.989	31.904	5.701	2.643
1967	55.917	50.396	5.993	35.140	6.762	2.501
1968	72.350	65.808	7.351	46.646	8.629	3.182
1969	87.200	79.869	8.180	56.012	11.785	3.892
1970	107.587	99.512	9.651	69.609	15.388	4.864
1971	135.515	126.477	11.376	87.532	21.189	6.380
1972	169.790	159.117	16.524	106.694	27.966	7.933
1973	188.083	176.030	18.858	116.481	31.609	9.082
1974	224.032	208.678	19.505	141.518	38.670	8.985
1975	293.004	274.975	23.614	188.984	51.042	11.335
1976	373.540	346.279	27.840	239.661	67.922	10.856
1977	465.188	434.446	32.686	302.742	83.787	15.231
1978	590.487	553.352	41.859	380.421	113.587	17.485
1979	705.566	662.700	51.455	446.316	144.955	14.974
1980	887.704	832.428	57.135	541.231	212.787	21.275
1981	1.213.905	1.149.445	73.833	747.642	303.640	24.330
1982	1.597.829	1.498.984	88.484	968.630	414.736	27.134
1983	1.930.622	1.830.338	105.233	1.167.315	527.792	29.998
1984	2.536.116	2.412.663	140.370	1.542.619	693.119	36.555
1985	3.218.063	3.075.994	168.285	1.973.986	888.323	45.400
1986	3.877.932	3.730.849	195.708	2.401.404	1.073.244	60.493
1987	4.894.500	4.694.317	214.514	3.021.269	1.385.144	73.390
1988	6.041.861	5.802.770	237.721	3.849.822	1.634.765	80.462
1989	7.430.903	7.140.628	295.648	4.852.456	1.902.233	90.291
1990	8.418.862	8.103.752	421.447	5.549.242	2.024.127	108.936
1991	9.233.548	8.856.684	487.376	6.228.899	2.010.546	129.863
1992	10.149.043	9.689.045	558.158	6.915.349	2.052.567	162.971
1993	11.084.572	10.551.830	711.700	7.709.723	1.943.933	186.474
1994	13.747.525	13.122.712	1.105.846	8.811.525	2.994.177	211.164
1995	15.766.095	15.089.810	1.285.441	10.445.376	3.119.194	239.799
1996	17.997.140	17.191.639	1.606.580	12.201.684	3.106.621	276.754
1997*	19.835.569	18.792.351	1.807.114	13.311.626	3.330.075	343.536

* Προσωρινά στοιχεία
 Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

παραγωγής, έξαρση ανεργίας και υποαπασχόλησης. Στο αρνητικό αυτό πλέγμα προστέθηκε φυσικά και ο εισαγόμενος πληθωρισμός, ώστε σε μικρό χρονικό διάστημα η ελληνική οικονομία να επανέλθει στην ψυχολογία του πληθωριστικού κλίματος.

Για τη δύσκολη αυτή κατάσταση που δημιουργήθηκε στη χώρα, η Πολιτεία μερίμνησε να αμυνθεί, σχετικά με το μέγεθος της αποταμίευσης, αυξάνοντας τα επιτόκια καταθέσεων, ώστε να απομακρύνει ένα κακό ενδεχόμενο, υποχώρησης ή συρρίκνωσης του μεγέθους αυτού. Επιτυχία θεωρείται, ότι οι αποταμιευτές παρέμειναν στην αποταμίευση της χώρας κατά το μέγιστο ποσοστό.

Δυστυχώς, ο στασιμοπληθωρισμός ταλαιπώρησε την ελληνική οικονομία από τότε (1974), με διαλείμματα υποχώρησής του από το ποσοστό 25% που έφθασε το 1981 σχεδόν μέχρι σήμερα που κινείται στο ένα πέμπτο αυτού του ποσοστού (5%).

Χαρακτηριστικό γνώρισμα όμως παραμένει για τη δεκαετία του 1980, ο υπερδεκαπλασιασμός του “δημοσίου χρέους”, χωρίς βέβαια να πραγματοποιηθούν ανάλογες παραγωγικές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου!!

Άμεση συνέπεια αυτού του άλματος του δημοσίου χρέους, ήταν να δημιουργηθεί ένα τεράστιο αρνητικό δημοσιονομικό μέγεθος, προκειμένου να εξυπηρετείται, και μέχρι σήμερα παραμένει μέγεθος “μαμούθ” ως δημοσιονομική εξυπηρέτηση, μεγαλύτερο ακόμα και του γνωστού και αναγκαίου μεγέθους “Μισθοί-Συντάξεις” για τους δημοσίου υπαλλήλους και τους στρατιωτικούς που υπηρετούν ή συνταξιοδοτήθηκαν από το κράτος.

Σε όλη αυτή τη δεκαετία του 1980 επικράτησε η άποψη, ότι λόγω του υψηλού πληθωρισμού και της αναγκαιότητας να περιφρουρηθεί το “αναγκαίο” μέγεθος της αποταμίευσης, τα επιτόκια αν και υψηλά έπρεπε να εξακολουθήσουν να παραμένουν αφορολόγητα!

Η νέα όμως κατάσταση που διαμορφώθηκε μέσα στη δεκαετία αυτή, ήταν το γεγονός, ότι το κράτος εξυπηρετούσε ένα μεγάλο μέρος της αποταμίευσης με τον άμεσο δανεισμό του (έντοκα γραμμάτια του δημοσίου ή ομόλογα του δημοσίου) από την εσωτερική αγορά, προκειμένου να εξυπηρετεί το τεράστιο δημόσιο χρέος.

Παράλληλα όμως τα υψηλά επιτόκια που

είχαν συγκρατηθεί στη δεκαετία του 1980 και μάλιστα αφορολόγητα άρχισαν να απασχολούν ως πρόκληση αφορολόγητου εισοδήματος πολλές πλευρές (επιστήμονες, τύπο, αλλά και τη Διοίκηση) αφού πραγματικά το ελληνικό κράτος φορολογούσε τον κατώτατο μισθό ή το κατώτερο ημερομίσθιο και άφηνε αφορολόγητα τα εισοδήματα των τόκων, δηλαδή υπολογίσιμα και ουσιαστικά εισοδήματα!

Η πολιτική μεταβολή του 1990 συνδέεται με την απόφαση να φορολογήσει τα διαφεύγοντα και βέβαια εισοδήματα των τόκων των καταθέσεων.

Θα αντιπαρέλθουμε τις παλινωδίες που παρατηρήθηκαν τότε μεταξύ του Πρωθυπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών, όταν επρόκειτο να νομοθετηθεί το μέτρο της φορολόγησης των τόκων, επειδή ως επίκαιρο θέμα απασχόλησε τη διάλεξη που πραγματοποιήσαμε στον κύκλο της Ελληνικής Εταιρείας Φορολογικού Δικαίου και Δημοσιονομικών Μελετών (15.5.1991) στο Δικηγορικό Σύλλογο με θέμα: “Προβλήματα που φορολογούνται από τη φορολογία των τόκων”.

Όμως, όπως είναι γνωστό, οι κατά καιρούς κυβερνήσεις μας, δυστυχώς διεκδικούν προχειρότητα στα νομοθετήματα ιδιαίτερα τα φορολογικού περιεχομένου, που όλοι συμφωνούμε ότι έχουν κοινωνικό χαρακτήρα και επομένως πρέπει να μην προκαλούν και να μην προσεγγίζουν τα άκρα. Φαίνεται όμως ότι οι κυβερνήσεις μας διακατέχονται “από τη βαθιά γνώση ή από το αλάθητο του Πάπα της Ρώμης” το οποίο το έχει και ο ίδιος απεμπολίσει. Ετσι μόνο μπορεί να εξηγηθεί γιατί με τόσο ταχύτητα και τόσο προχειρότητα⁽⁸⁾ έρχονται στο Κοινοβούλιο προς ψήφιση νομοθετήματα τα οποία πάσχουν και σε ελάχιστο χρονικό διάστημα οι ίδιοι οι υπουργοί που τα έθεσαν στην κρίση της Εθνικής Αντιπροσωπείας, είναι υποχρεωμένοι να τα ανασκευάζουν, να τα τροποποιούν, αφού δεν είναι λειτουργικά και πολλές φορές είναι απρόσφορα.

Η απόφαση λοιπόν να φορολογηθούν οι

⁽⁸⁾Σ. Π. ΣΠΕΝΤΖΑΣ: *Αντικειμενικό Σύστημα Φορολογίας. Τα τεκμήρια Βιωσιμότητας και η προχειρότητα των φορολογικών μας νόμων*. Αθήνα 1994, σελ. 1158 κ.μ. (Από το Αντιχάρισμα, στη μνήμη του Καθηγητού Ι. Κ. Παπαζαχαρίου. Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΕΠΙΤΟΚΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Ημερομηνία μεταβολής		Σ Ε Δ Ρ Α Χ Μ Ε Σ							
		Οφειώς		Ταμειυτηρίου			Προθεσμίας ιδιωτών		
		Ιδιωτών και εταιρειών	Τρεχομενίων λογαριασμών καταθέσεων	Απλές	Υπό προεξόφληση 3 μηνών	Στεγαστικό Ταμειυτήριο, ΕΚΤΕ	3-6 μήνες	6 μήνες μέχρι 1 έτος	1 έτος μέχρι 2 έτη
Αύγουστος 1954	7		7				7	7	7
Μάιος 1956	7		10				10	10	10
Ιούλιος 1957	6		9				10	10	10
Ιανουάριος 1958	5		8				9	9	9
Μάιος 1958	5		8				9	9	9
Ιανουάριος 1959	4		7.5				8	8	8
Ιούλιος 1959	4		7.5				8	8	8
Σεπτέμβριος 1959	3		6.5				7	7	7
Μάρτιος 1960	2.5		5.5				5.5	6	6
Νοέμβριος 1960	2		4.5-5 (β)			5	5.25	5.5	6
Οκτώβριος 1961	2		4.5-5	5.5	4.5	5.5	6	6.5	6.5
Φεβρουάριος 1963	1.5		4.5-5	5.5	4.5	5.25	5.75	6	6.5
Οκτώβριος 1964	1.5		4.5-5	5.5	4.5	5.25	5.75	6	6.5
Μάρτιος 1965	1.5		4.5-5	5.5	4.5	5.25	5.75	6	6.5
Δεκέμβριος 1965	1.5		4.5-5	5.5	4.5	5.25	5.75	6	6.5
Σεπτέμβριος 1966	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Οκτώβριος 1967	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Μάιος 1968	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Ιούνιος 1968	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Ιούλιος 1968	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Οκτώβριος 1969	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Απρίλιος 1970	0.75		5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Φεβρουάριος 1971	0.75	4	5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Ιούλιος 1971	0.75	4	5-5.5	6	5	5.75	6.25	6.5	7
Μάιος 1973	0.75	4	5.5-6	6.5	5.5	6.5	6.75	7.5	7.5
Ιούνιος 1973	0.75	4	5.5-6	6.5	5.5	6.5	6.75	7.5	7.5
Ιούλιος 1973	0.75	4	7-7.5	8	7	8	8.5	9	9
Οκτώβριος 1973	0.75	4	7-7.5	8	7	8	8.5	9	9
Ιανουάριος 1974	0.75	4	7-7.5	8	7	8	8.5	9	9
Φεβρουάριος 1974	0.75	4	9-9.5	10	9	10	10.5	11	11
Μάιος 1974	0.75	8	9-9.5	10	9	10	10.5	11	11
Ιούνιος 1975	0.75	8	9-9.5	10	9	9.5	10	10.5	10.5
Ιούλιος 1975	0.75	7.5	8.5-9	9.5	8.5	9.5	10	10.5	10.5
Οκτώβριος 1975	-	7	7.5-8	9	7.5	9	9.5	10	10
Νοέμβριος 1976	-	6.5	7-7.5	8.5	7	8.5	9	9.5	9.5
Ιανουάριος 1977	-	6.5	7-7.5	8.5	7	8.5	9	9.5	9.5
Νοέμβριος 1977	-	6.5	7-7.5	8.5	7	8.5	9	9.5	9.5
Μάρτιος 1978	-	6.5	7-7.5	8.5	7	8.5	9	9.5	9.5
Μάιος 1978	-	6.5	7-7.5	8.5	7	8.5	9	9.5	9.5
Ιούνιος 1978	-	9	10-10.5	11.5	10	11	12	12.5	12.5
Φεβρουάριος 1979	-	8.5	9.5-10	11	9.5	10.5	11.5	12	12
Ιούνιος 1979	-	8.5	9.5-10	11	9.5	10.5	11.5	12	12
Σεπτέμβριος 1979	-	12.5	13.5-14	15	13.5	14.5	15.5	16	16
Νοέμβριος 1979	-	12.5	13.5-14	15	13.5	14.5	15.5	16	16
Δεκέμβριος 1979	-	12.5	13.5-14	15	13.5	14.5	15.5	16	16
Ιούλιος 1980	-	12.5	13.5-14	15	13.5	14.5	15.5	16-22 (ζ)	
Ιούνιος 1981	-	12.5	13.5-14	15	13.5	14.5	15.5	16-20 (η)	
Μάιος 1983	-	12.5	13.5-14	15	13.5	14.5	15.5	16-20 (ζ)	
Φεβρουάριος 1984	-	12.5	15-15.5	15.5	15	15.5	16	17-20	
Ιούνιος 1984	-	12.5	15-15.5	15.5	15	15.5	16	17-20	
Απρίλιος 1987	-	12.5	15-15.5	15.5	15	15.5	16	17-19	16
Νοέμβριος 1987	-	12.5	15-15.5	(ι)	15	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1987	-	12.5	15-15.5	(ι)	15	←→	(ι)	←→	←→
Μάρτιος 1988	-	12.5	15-15.5	(ι)	(κ)	←→	(ι)	←→	←→
Ιούλιος 1988	-	12.5	14.5-15	(ι)	(κ)	←→	(ι)	←→	←→
Απρίλιος 1989	-	12.5	14.5-15	(ι)	(κ)	←→	(ι)	←→	←→
Ιούνιος 1989	-	(λ)	15 (μ)	(ι)	(κ)	←→	(ι)	←→	←→
Μάρτιος 1990	-	(λ)	16 (μ)	(ι)	(κ)	←→	(ι)	←→	←→
Ιούλιος 1990	-	(λ)	18 (μ)	(ι)	(κ)	←→	(ι)	←→	←→

Τα επιτόκια που ακολουθούν αντιπροσωπεύουν τον Μ.Ο. των επιτοκίων									
Σ Ε Δ Ρ Α Χ Μ Ε Σ									
Ημερομηνία μεταβολής	Οψεως		Ταμειυτηρίου			Προθεσμίας ιδιωτών ⁽³⁾			
	Ιδιωτών και εταιρειών	Τρεχούμενων λογαριασμών καταθέσεων ⁽¹⁾	Απλές ⁽²⁾	Υπό προειδοποίηση 3 μηνών ⁽³⁾	Στεγαστικό Ταμειυτήριο ΕΚΤΕ ⁽²⁾	3-6 μήνες	6 μήνες μέχρι 1 έτος	1 έτος μέχρι 2 έτη	2 έτη και άνω
Οκτώβριος 1990	-	(λ)	18	-	18	←→	(ι)	←→	←→
Ιούλιος 1991	-	(λ)	18	-	18	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1991	1.3	12.7	18	18.1	18.5	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1992	3.7	12.6	18	18.0	18.5	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1993	4.9	12.8	17.1	17.3	18.5	←→	(ι)	←→	←→
Μάρτιος 1994	5.1	13.0	16.1	15.9	18.5	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1994	6.1	11.9	15.1	15.0	18.5	←→	(ι)	←→	←→
Ιούλιος 1995	5.6	10.9	13.0	13.6	15.0	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1995	5.1	10.4	12.8	13.6	15.0	←→	(ι)	←→	←→
Ιούλιος 1996	5.0	9.9	12.0	12.1	14.0	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1996	5.9	8.9	10.7	10.7	13.0	←→	(ι)	←→	←→
Ιούλιος 1997	5.1	7.4	8.9	9.0	10.0	←→	(ι)	←→	←→
Δεκέμβριος 1997	5.8	7.9	9.5	10.5	10.0	←→	(ι)	←→	←→

Σημ. Οπου δεν αναφέρεται έτος ισχύουν τα προηγούμενα

(1) Από 5.6.1989 το επιτόκιο των τρεχούμενων λογαριασμών καταθέσεων καθορίζεται ελεύθερα από τις τράπεζες.

(2) Από 6.6.1989 το επιτόκιο ταμειυτηρίου καθορίζεται ελεύθερα από τα πιστωτικά ιδρύματα, με ελάχιστο όριο το επιτόκιο που αναφέρεται στον Πίνακα.

(3) Από 23.11.1987 το επιτόκιο των καταθέσεων προθεσμίας και ταμειυτηρίου υπό προειδοποίηση καθορίζεται ελεύθερα από τα πιστωτικά ιδρύματα.

(α) Ανάλογα προς τη διάρκεια.

(β) Ανάλογα προς το πιστωτικό ίδρυμα: Το κατώτερο επιτόκιο ισχύει για τις εμπορικές τράπεζες, το επιτόκιο της ΑΤΕ είναι κατά 0,25 υψηλότερο από αυτό των εμπορικών τραπεζών, ενώ του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου κατά 0,5 υψηλότερο από των εμπορικών τραπεζών.

(γ) Ανάλογα προς το ύψος της καταθέσεως.

(δ) Ανάλογα προς το ύψος και τη διάρκεια της καταθέσεως.

(ε) Το επιτόκιο ορίζεται κατόπιν συνεννοήσεως με την Τράπεζα της Ελλάδος.

(στ) Από 1.3.1980 άρχισε σταδιακά απελευθέρωση των επιτοκίων των καταθέσεων αυτών. Ειδικότερα, τα επιτόκια των καταθέσεων σε δολάρια ΗΠΑ, δολάρια Καναδά και λίρες Αγγλίας για τις καταθέσεις Ελλήνων ναυτικών απελευθερώθηκαν την 1.3.1980 και λοιπών καταθετών από 1.5.1980. Τέλος από 1.8.1980 απελευθερώθηκαν τα επιτόκια των καταθέσεων και σε άλλα, εκτός από τα παραπάνω, νομίσματα.

(ζ) Ανάλογα με το ύψος της ειδικής προθεσμιακής καταθέσεως.

(η) Από 5.6.1981 το επιτόκιο των ειδικών προθεσμιακών καταθέσεων διαπραγματεύεται ελεύθερα, με ανώτατο όριο 20%.

(θ) Από 27.2.1987 επιτράπηκαν προθεσμιακές καταθέσεις διάρκειας 7 ημερών έως 3 μηνών με ελεύθερα διαπραγματεύσιμο επιτόκιο σε φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής.

(ι) Από 23.11.1987 απελευθερώθηκε το επιτόκιο και στις προθεσμιακές καταθέσεις διάρκειας μεγαλύτερης των 3 μηνών, καθώς και στις καταθέσεις ταμειυτηρίου υπό προειδοποίηση.

(κ) από 2.3.1988 το επιτόκιο καταθέσεων στεγαστικού ταμειυτηρίου καθορίζεται από τις τράπεζες.

(λ) Από 5.6.1989 το επιτόκιο καταθέσεων στους τρεχούμενους λογαριασμούς καθορίζεται από τις τράπεζες.

(μ) Από 6.6.1989 το επιτόκιο στις καταθέσεις ταμειυτηρίου καθορίζεται από τις τράπεζες, με ελάχιστο όριο το επιτόκιο που αναφέρεται στον πίνακα.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

τόκοι των καταθέσεων ήταν σωστή και δεν υπάρχει λόγος να την αναλύσουμε στη σημερινή μας επικοινωνία. Αυτό όμως που θα επαναλάβουμε σήμερα, είναι ότι ψηφίσθηκε ένας νόμος για τη φορολόγηση των τόκων που εξακολουθεί να ισχύει παρά το γεγονός, ότι έχει ενσωματώσει την κοινωνική αδικία ως κανόνα αντικοινωνικής συμπεριφοράς του κράτους αναφορικά με τις φορολογικές υποχρεώσεις των πολιτών.

Το ερώτημα είναι, αν έχουμε το δικαίωμα να αγνοήσουμε τον παράγοντα της κοινωνικής πολιτικής απέναντι στην αναγκαιότητα εισπράξεως περισσότερων φόρων από το κοινωνικό σύνολο, ανεξάρτητα από τις οικονομικές δυνατότητες του κάθε ατόμου στη συμμετοχή των φορολογικών του υποχρεώσεων; Και αμέσως μετά, το δεύτερο ερώτημα που διαμορφώνεται είναι αν έχουμε το δικαίωμα να αντιπαρέλθουμε την οικονομική και κοινωνική αποστολή της δημοσιονομικής πολιτικής; Προσωπικά αλλά και αντικειμενικά πιστεύουμε ότι δεν έχουμε το δικαίωμα αυτό. Ο Α. Αγγελόπουλος⁽⁹⁾ αναλύει διεξοδικά το θέμα στον εναρκτήριο λόγο του, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (3.2.1938).

Ο Adolf Wagner⁽¹⁰⁾ γνωστός θεωρητικός της κοινωνικής λειτουργίας της φορολογίας μάς πρόσφερε πρακτικά την έννοια αλλά και την κοινωνική αποστολή της Δημοσίας Οικονομικής. Οι προτάσεις του για την καθιέρωση ενός “κατώτατου αφορολόγητου εισοδήματος” δηλαδή εισοδήματος στοιχειώδους επιβίωσης, η κατάργηση του “ενιαίου” συντελεστή φορολογίας για όλα τα εισοδήματα μικρά και μεγάλα ως απαράδεκτου και μεσαιωνικού τρόπου κοινωνικής αδικίας και η αντικατάστασή του με “προοδευτικό” συντελεστή, μπορεί αρχικά να προκάλεσαν “διαμαρτυρίες” από εκείνους που επρόκειτο να θιγούν, αλλά σύντομα υιοθετήθηκαν από τις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες κοινωνίες του περασμένου αιώνα, ώστε από τότε να μας διέπουν. Εννοείται, ότι τα κράτη αποφάσισαν να διασωθούν, να διαφυλάξουν την ελευθερία τους καθώς και την ελευθερία των πολιτών τους και έπαυσαν να τηρούν “ουδετερότητα” απέναντι στην οικονομία. Η ανάμειξη εκείνη, η επέμβαση εκείνη στην οικονομία αποδείχθηκε κοινωνικά σωστική.

Η “κοινωνική προφύλαξη” κατά τον Wagner πρέπει να μας καθοδηγεί και στην

περίπτωση αυτή, αφού είναι προτιμότερο να επικρατεί η “προληπτική” ως οικονομική και δημοσιονομική αρχή, παρά η “θεραπευτική ή κατασταλτική” αρχή προς αποκατάσταση.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αποκατάσταση της φορολογίας των τόκων με το “ενιαίο” ποσοστό 10% ως αφετηρία κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου, τώρα 15% και όπως κυκλοφορεί θα φθάσει το ποσοστό σε 20%, υποστηρίξαμε τότε στη διάλεξή μας, υποστηρίζουμε και σήμερα, προσκρούει σε όσα θεωρητικά αλλά και συνταγματικά κείμενα παγκόσμια και ελληνικά προστατεύουν το φορολογούμενο⁽¹¹⁾.

Γι’ αυτό πρέπει προσαρμοζόμενοι προς τις συνταγματικές διατάξεις να ισχύσει και για τη φορολογία των τόκων, ό,τι ισχύει για τη φορολογία του εισοδήματος, δηλαδή η “προοδευτική” κλίμακα.

Με τον τρόπο αυτό δεν θα προκαλείται ο συμβολικός καταθέτης του 1.000.000 δραχμών να εξισώνεται φορολογικά με το μεγάλο και ουσιαστικό καταθέτη των 100.000.000 δραχμών ή με τον ισχυρότερο καταθέτη που διαθέτει 1.000.000.000 δραχμές, αλλά όλοι καταβάλλουν το ίδιο ποσοστό φόρου για τους τόκους που εισπράττουν. Ο πρώτος 150.000 δρχ., ο δεύτερος δρχ. 15.000.000 και τέλος ο τρίτος 150.000.000 δρχ. δηλαδή ποσά συμβολικά για τα εισοδήματα που — εκτός επιχειρηματικού κινδύνου — τους αποφέρουν οι τόκοι.

Πρέπει βέβαια να επαναλάβουμε, ότι οι μικροκαταθέσεις που αποδίδουν μέχρι 100.000 τόκους το χρόνο, πρέπει να εξαιρεθούν της φορολογίσεως των τόκων, κατ’ αντιστοιχία της εφαρμογής του αφορολόγητου εισοδήματος, αλλά και ως επιβράβευση του πνεύματος της αποταμίευσης, το οποίο έχουμε κάθε λόγο να υποστηρίζουμε όχι μόνο λεκτικά, αλλά έμπρακτα, στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα, που ως έμβλημά της έχει τον άσκοπο και αλόγιστο καταναλωτισμό.

⁽⁹⁾Α. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: Η Οικονομική και Κοινωνική αποστολή της Δημοσιονομικής Πολιτικής. Εναρκτήριος λόγος. Επιθ. Κοιν. & Δημ. Οικονομικής, τομ. Γ', Αθήναι 1938.

⁽¹⁰⁾Α. WAGNER: Finanzwissenschaft Zweiter Teil, 2 Leipzig, 1890, seit 207.

⁽¹¹⁾Σ. Π. ΣΠΕΝΤΖΑΣ: Από τα παγκόσμια κείμενα που συμπερίσθηκαν και προστατεύουν το φορολογούμενο μέχρι και τα ελληνικά συνταγματικά κείμενα που προστατεύουν το φορολογούμενο. (Από τον Τιμητικό Τόμο: Μελέτες προς τιμήν του Καθηγητού Αθανασίου Π. Κανελλοπούλου, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς 1992, σελ. 1430 κ.μ.).

Οικον. έτος	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα
1991	150.000.000	115.113.518.958
1992	150.000.000	183.610.342.077
1993	225.000.000	248.249.922.469
1994	255.000.000	286.536.648.553
1995	320.000.000	289.534.059.311
1996	280.000.000	294.234.735.493
1997	350.000.000	Ακόμα δεν υπάρχουν απολογιστικά
1998	361.500.000	Ο προϋπολογισμός εκτελείται

Ενημερωτικά παραθέτουμε τα στοιχεία, αναφορικά με τον κωδικό 0144 του Κρατικού Προϋπολογισμού, αλλά και Απολογισμού, σχετικά με τη φορολογία των τόκων.

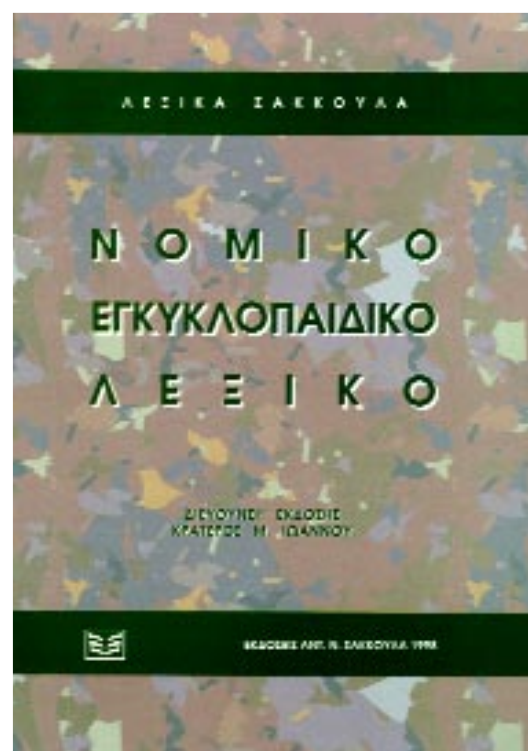
Οι προτάσεις περί καταργήσεως του “ενιαίου ποσοστού” φορολογήσεως των τόκων για όλους τους καταθέτες ανεξάρτητα από το ύψος των καταθέσεων και της επιβολής μιας δίκαιης φορολόγησης των τόκων με “προοδευτική” κλίμακα, δεν αποσκοπούν ούτε να μειώσουν το δημόσιο αυτό έσοδο, ούτε και να περιορίσουν την αύξησή του.

Επιδιώκουν και αποβλέπουν παράλληλα με τη δικαιότερη φορολογία των μικροκαταθετών σε μια εισπρακτική

αναδιάρθρωση των υποχρέων και των οφειλομένων χρηματικών τους ποσών, που θα εκφράζει την κοινωνική φορολογική δικαιοσύνη, παράλληλα με την τήρηση των συνταγματικών διατάξεων.

Δηλαδή και στην περίπτωση φορολογήσεως των τόκων να ακολουθηθεί η επιβαλλόμενη και ισχύουσα σε κάποιο μέτρο “ανθρωπιστική ή κοινωνική” αντιμετώπιση των φορολογουμένων.

Αυτήν την ευχή στέλνουμε προς κάθε κατεύθυνση και ασφαλώς προς την Ελληνική Κυβέρνηση, τους κ.κ. Αρχηγούς των ελληνικών πολιτικών κομμάτων και όλους τους παράγοντες της Ελληνικής Οικονομικής ζωής, τα Πανεπιστήμια, το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος, κλπ.

Από τις Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1998

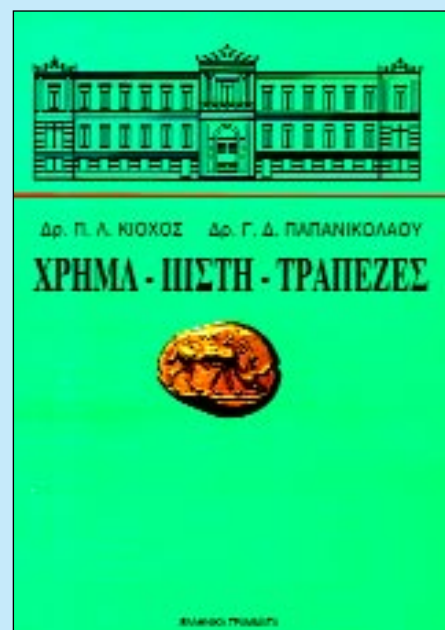
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΠΡΟΣΦΑΤΑ

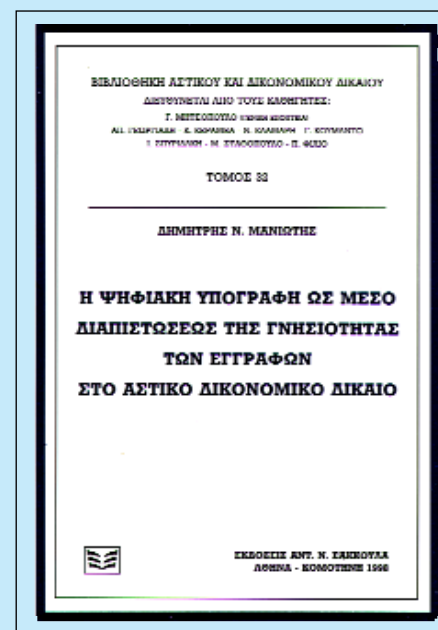
*Springer-Verlag Berlin –
Heidelberg 1998*

*@ Schulthess Polygraphischer
Verlag AG, Zurich 1997*

*Ελληνικά Γράμματα,
Εκδόσεις, Ακαδημίας 88*

*Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα
Αθήνα – Κομοτηνή 1998*